

Cena egzemplarza zł 5
łącznie z całkowitym
wynagrodzeniem sprzedawcy

Prenumerata poczt. zł 120
przez roznosiela zł 130

ILUSTROWANY

KURIER POLSKI

Rok VI (1950)

Centrala telefoniczna IKP Bydgoszcz 33-41 i 33-42
Sekretariat Redakcji (tel. 19-07) przyjmuje codziennie
od godz. 10-12 (z wyjątkiem niedziel i świąt).

Wtorek, 25 lipca

Konto PKO „Zryw” nr VI-135. PKO IKP nr VI-140
Konto operacyjne nr 110-1374 w Narodowym Banku
Polskim Oddz. Bydgoszcz, Generalissimo Stalina 6

Nr 202 (1696)

PREZYDENT RP dokonał otwarcia Domu Słowa Polskiego
Największa w Polsce maszyna rotacyjna rozpoczęła pracę

WARSZAWA (PR). Kulminacyjnym punktem uroczystości Święta Odrodzenia było otwarcie przez Prezydenta RP — Bolesława Bierut wielkiej hali w Domu Słowa Polskiego w Warszawie. Prezydent RP dokonał uroczystego uruchomienia największej w Polsce 96-stronicowej maszyny rotacyjnej.

Na uroczystości otwarcia Domu Słowa Polskiego premier Cyrankiewicz wygłosił przemówienie, w którym m. in. powiedział:

Obywatelu Prezydencie, Obywatelo i Towarzysze!

Otwarcie Domu Słowa Polskiego, najpotężniejszego w Polsce ośrodka produkcji słowa drukowanego, jest wielkim świętem Warszawy, której przybywa wspaniałe obiekty przemysłowe, jeden z największych w Europie. Jest to więc znowu święto budowniczych Warszawy, robotników budowlanych, konstruktorów, inżynierów, architektów i techników, którzy tyle zapału, pomysłowości włożyli w budowę tego obiektu. Jest to równocześnie święto dziennikarstwa polskiego i święto drukarstwa polskiego, które otrzymuje najnowocześniejszy, najlepiej zorganizowany warsztat pracy. Oddanie do użytku tego obiektu wydobycia z zacofania nasz przemysł poligraficzny, nadrabia jego braki jakościowe i ilościowe, stwarza nowoczesną bazę masowej produkcji książki i prasy. Jest to zatem ogromny krok naprzód w nadrobieniu zaniechań w dziedzinie kultury, jest to więc święto polskiej prasy i polskiej książki, dziennikarzy i pisarzy, twórców kultury i konsumentów twórczości — najszerszych mas, murarza i inżyniera, drukarza i redaktora, pisarza i zecerę, nauczyciela i młodzieży, działaczy oświatowych i najszerszych rzesz rwących się do książki, do wiedzy i kultury.

Powstaje oto nowa twierdza, z której, jak pociski wyrzucane będą miliony książek i wydawnictw. Książki te i wydawnictwa gruntować będą wiedzę o życiu i o walce o lepsze jutro, szerzyć będą poczucie piękna, poczucie wartości człowieka i jego walki o wyzwolenie, bombardować będą okopy ciemnoty i zacofania, przesądów i zabobonów, kształtować będą postawę wobec życia, wpajając

c. d. str. 2

Wycieczka architektów i urbanistów polskich powróciła z ZSRR

WARSZAWA (PAP). Do Warszawy powróciła, po 4-tygodniowym pobycie w Zw. Radzieckim kilkunasto osobowa wycieczka wybitnych architektów i urbanistów polskich. Uczestnicy wycieczki podczas swego pobytu w ZSRR zapoznali się z przodującym radzieckim budownictwem, ze stosowanymi w nim socjalistycznymi metodami pracy oraz ze zdobyczami inżynierów radzieckich na odcinku stosowania realizmu socjalistycznego w urbanistyce i architekturze.

Znamienna podróż

LONDYN (PAP). Jak donoszą z Sydney, p. o. premiera australijskiego — Falden oświadczył, że rząd australijski postanowił wysłać na Malaje misję wojskową, która przestudiuje tam metody walki wojsk brytyjskich przeciwko wywołanej armii malajskiej i wykorzysta ich doświadczenia dla australijskich sił zbrojnych. Misja wyruszy wraz z eskadrą bombowców, którą Australia wysłała do pomocy walczącym przeciw narodowi malajskiemu wojskom brytyjskim.

Nowa Huta dzieło braterskiej współpracy z ZSRR w dniu Święta Odrodzenia Wielka manifestacja woli pracy i walki o pokój

Największa w Polsce maszyna rotacyjna

W dniu Święta Odrodzenia Prezydent RP — Bolesław Bierut dokonał uroczystego uruchomienia największej w Polsce, 96-stronicowej maszyny rotacyjnej, zmontowanej w Domu Słowa Polskiego w Warszawie. — Na zdjęciu: ogólny widok maszyny w czasie prób.

Foto — Film Polski.

KRAKÓW (PAP). Nad olbrzymimi obszarami Nowej Huty — chluby jej budowniczych, dumy całej Polski Ludowej rozbrzmiewają dźwięki pieśni zwycięstwa. Wtórnie im śpiew tysięcznych rzesz, przybywających z Krakowa, jego okolic i całego kraju, ażeby wraz z budowniczymi nowo powstającego miasta obchodzić Święto Odrodzenia Polski.

Wszystkie place budowy, wszystkie wolne przestrzenie między dziesiątkami nowych, wspaniałych, powstałych w ciągu zaledwie jednego roku gmachów, wypełniają tłumy. Czerwienią się setki sztandarów. Nad głowami hasła, głośnie ucieleśnieniem jest m. in. Nowa Huta. 40 tysiącom zebranych melduje z dumą o sukcesach załogi budowniczych i przekroczeniu Czynu Lipcowego — przewodniczący rady zakładowej PPRK nr 3 Władysław Juszcak.

Wśród owacji i entuzjazmu zgromadzonych, zabiera głos członek Biura Politycznego KC PZPR — gen. Wład Józwiak. Mówca obrazuje triumfalny pochód polskich mas pracujących, realizujących w ostrej walce klasowej w ciągu 6 lat założenia historycznego Manifestu PKWN. Jego słowa przerywane są co chwila okrzykami tłumów manifestujących swój gorący patriotyzm i internacjonalizm proletariacki.

Czterdzieści tysięcy uczestników podchwytuje okrzyk — „Stalin — Bierut” (Ciąg dalszy na str. 2)

Odsłonięcie pomnika Lenina w Poroninie

PORONIN (PR). W niedzielę odbyła się w Poroninie podniosła uroczystość odsłonięcia pomnika Włodzimierza Lenina, w której uczestniczyły delegacje z całego kraju. Odsłonięcia dokonał członek Biura Politycznego KC PZPR gen. Józwiak-Witold.

Uroczysta akademia niemiecko-polska w Berlinie

BERLIN (PAP). W piątek obrady III Kongresu SED zakończyły się wcześniej by umożliwić delegacjom udział w uroczystej akademii, poświęconej przyjaźni narodu niemieckiego z narodem polskim. Akademia ta odbyła się w gmachu opery. Przemówienie wygłosił: członek Biura Politycznego KC PZPR min. Jakub Berman oraz prof. Stroux, przewodniczący Towarzystwa Rozwijania Dobrosąsiedzkich i Pokojowych Stosunków z Polską.

Życzenia korpusu dyplomatycznego w Belwederze

WARSZAWA (PAP). W dniu Święta Narodowego w godzinach porannych szefowie przedstawicielstw dyplomatycznych akredytowanych w Warszawie złożyli podpisy w księdze audiencjonalnej wyłożonej w Sali Pompejańskiej w Belwederze.

Rozkaz specjalny komendanta gł. „SP”

WARSZAWA (PAP). W związku z 6 rocznicą wydania historycznego „Manifestu Lipcowego” oraz 2 rocznicą powstania Związku Młodzieży Polskiej — Komendant Główny Powzechnej Organizacji „Służba Polsce” wydał do junacek i junaków, instruktorów i oficerów rozkaz specjalny.

Rozkaz wzywa junaczki i junaków do zwiększenia udziału w walce o wykonanie Planu 6-letniego, do podnoszenia świadomości ideologicznej, do zaprawiania się coraz lepiej w wychowaniu fizycznym i sporcie.

II ogólnopolska wystawa portretów przodowników pracy

WARSZAWA (PAP). W dn. 21 bm. w przeddzień Święta Odrodzenia — w salach Miejskiej Rady Narodowej otwarta została II ogólnopolska wystawa portretów przodowników pracy i racjonalizatorów, zorganizowana staraniem Centralnego Biura Wystaw Artystycznych oraz Związku Polskich Artystów Plastyków. Otwarcia wystawy dokonał minister kultury i sztuki Stefan Dybowski.

Wystawa, mieszcząca się w dwu przestronnych salach, obejmuje 48 prac, w tej liczbie 6 rzeźb i kilka rysunków. Na wystawę nadesłali swe prace wybitni artyści z całej Polski.

Coraz ściślejsza staje się łączność między społeczeństwem a Ludowym Wojskiem Polskim!

PRZEMÓWIENIE marszałka Rokossowskiego na zjeździe Ligi Przyjaciół Żołnierza

WARSZAWA (PAP). Na zjeździe zjednoczeniowym Ligi Przyjaciół Żołnierza wygłosił przemówienie Marszałek Polski, Konstanty Rokossowski:

Obywatelo Delegaci! W imieniu Komitetu Centralnego PZPR i imieniu Rządu i Ludowego Wojska Polskiego witam serdecznie wasz zjazd zjednoczeniowy. Inicjatywa zjednoczenia Towarzystwa Przyjaciół Żołnierza, Towarzystwa Przyjaciół ORMO i Związku Krótkofalowców w jedną masową organizację nowego typu winna przyczynić się do wzmocnienia obronności naszej ludowej ojczyzny. Zjazd wasz świadczy zarazem o tym, że coraz ściślejszy staje się związek pomiędzy naszym społeczeństwem a Ludowym Wojskiem Polskim. Wyrosło i zahartowane w ogniu walki z hitlerowskim najeźdźcą. Ludowe Wojsko Polskie walczy u boku braterskiej Armii Radzieckiej, wniosło swój wkład krwi i trudu żołnierskiego w dzieło wyzwolenia Polski.

6 lat mija dziś od chwili powstania Polski Ludowej. Okres ten, to lata gigantycznych wysiłków naszego robotnika, chłopca i inteligenta pracującego nad likwidacją zniszczeń wojennych, nad odbudową i rozbudową naszych fabryk i hut, naszej gospodarki rolnej, naszych szkół i uczelni. Przepojone głębokim patriotyzmem masy pracujące naszego kraju, nie szczędząc trudu i wysiłków, budują pod kierownictwem klasy robotniczej i jej partii fundamenty socjalizmu w Polsce. Zatwierdzony na ostatnim Plenum KC PZPR Plan 6-letni stwarza wspaniałe perspektywy budowy Polski Socjalistycznej, wyzwala nową, ogromną energię twórczą i entuzjazm najszerszych mas pracujących. Prezydent Bierut na V Plenum KC PZPR mówił: „Dziś zatwierdzamy Plan 6-letni, który tysiąc-krotnie przerasta swym rozmachem i

twórczym tempem nieśmiałe marzenia o „szklanych domach”. Dziś budujemy gmach Polski Socjalistycznej oparty na granitowych podstawach ludowego patriotyzmu i proletariackiego internacjonalizmu, na niewzruszonych podstawach solidarności i braterstwa z wielkim Związkiem Radzieckim.”

Nasze osiągnięcia na froncie politycznym i gospodarczym stanowią poważny wkład do walki światowe-

go frontu pokoju. Im szybsze jest tempo naszego marszu ku socjalizmowi, im większy jest nasz twórczy wysiłek, tym bardziej wzrasta nasza rola, jako ważnego ognia w między narodowym obozie pokoju. Imperializm amerykański przeszedł od polityki przygotowań wojennych do polityki niczym nie zamaskowanej

c. d. str. 2

Dnia 21 lipca br. Prezydent RP — Bolesław Bierut przyjął w Belwederze delegację pracowników Zakładów Chemicznych w Oświęcimiu, która przedstawiła Prezydentowi RP pierwowzory nowouruchomionej produkcji. Prezydent RP udekorował członków delegacji rosyjskimi odznaczeniami państwowymi. — Na zdjęciu: Prezydent RP Bierut, przed. pracy Tad. Knot, naczelny inżynier Bronisław Taban, nacz. dyr. inż. Wacław Sobierajski, inż. Karol Ackerman — w czasie rozmowy. Foto — Film Polski.

Wielka manifestacja

(Dokończenie ze strony 1)

— Pokój!.. Wznoszą się zaciśnięte pięści. Słychać wciąż nowe okrzyki: „Niech żyje bohaterki naród koreański — Niech żyją wszystkie narody miłujące pokój i postęp”.

Następuje uroczysty moment dekoracji. Gen. Witold-Józwiak dekoruje w imieniu Prezydenta RP 25 najlepszych budowniczych Nowej Huty. Order Sztandaru Pracy II klasy otrzymują czwórka przodownicy Józef Sendor, brygadziśta zbrojarz SPB, wykonujący 355 proc. normy i Stanisław Figeł, murarz SPB — 399 proc. normy. Ponadto 6 przodowników pracy otrzymuje Złoty a 17 Srebrne Krzyże Zasługi.

Formuje się pochód. W ciągu 2 godzin przed trybunami, na której zajęli miejsca gen. Witold-Józwiak, kierownik wojewódzkiej i miejskiej organizacji partyjnej, władz samorządowych i związkowych, przedstawiciele Wojska Polskiego i najwybitniejsi przodownicy pracy, przedciągają tysięczne rzesze młodzieży.

„Komsomolsk — Nowa Huta” — „w naszym mieście będzie mieszkać radość i szczęście” — głoszą niesłone przez nich transparenty. Nowe miasto buduje nowe pokolenie — młodzież polska pod ideologicznym kierownictwem Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, pod kierownictwem najwybitniejszych fachowców, przy braterskiej, wszechstronnej pomocy Związku Radzieckiego.

W czółkach młodzieżowych brygad maszerują przepasani czerwonymi wstęgami przodownicy pracy. Przed trybuną defilujący wznoszą okrzyki na cześć Związku Radzieckiego, najlepsze go przyjacielu Polski Ludowej Józefa Stalina, Prezydenta RP Bolesława Bieruta, Marszałka Polski Konstantego Rokossowskiego. Tysiące niesionych w pochodzie — symbolów pokoju — białych gołębi, wyrażają wolę pracy i walki dla utrwalenia pokoju na świecie.

Po uroczystości gen. Witold-Józwiak, przedstawiciel partii i miejscowych władz, zwiedził obóz produkujący 51 brygady ZMP. W serdecznej rozmowie z junakami gen. Józwiak informował się o warunkach ich życia i pracy, życząc im dalszych sukcesów.

Dom Słowa Polskiego - nowa twierdza kultury

Przemówienie premiera Cyrankiewicza

c.d. ze str. 1

będą obowiązki wobec swojego narodu i wobec międzynarodowej walki o najświętsze sprawy ludzkości, o postęp i pokój, o wyzwolenie świata spod grozy imperializmu. Budzić będą te książki i wydawnictwa miłość do ojczyzny i miłość do ojczyzny wszystkich ludzi postępu, wszystkich walczących o sprawiedliwość i o pokój, do kraju, który swoją walką i budownictwem, który swoją siłą i bezprzykładowym zwycięstwem

nad faszyzmem uładował nam wszystkim drogę wspaniałego rozwoju, drogę socjalistycznego budownictwa, i budzić będą miłość do człowieka, który jest symbolem walki ludzkości o swoją przyszłość i wodzem tej walki — do Towarzysza Stalina.

Spod tych maszyn wychodzić będzie codziennie centralny organ KC Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, partii, która prowadzi cały naród do coraz to nowych, wspaniałych zwycięstw. I to jest niewątpliwie także symbolem znaczenia Domu Słowa Polskiego.

Towarzysze! Chciałbym najserdeczniej podziękować wszystkim pracownikom, w szczególności przodownikom pracy, którzy przyczynili się do powstania tej placówki, podziękować za ich trud, za wysiłek, za zapał, za ambicję, za świadomość wielkich kulturalnych i politycznych celów, którym ma placówka ta służyć. Chciałbym w szczególności wyrazić podziękowanie grupie towarzyszy radzieckich i towarzyszy niemieckich, którzy tyle serca włożyli w to dzieło, służące wspólnej sprawie walki o lepsze jutro dla naszych narodów. Życzę wam wszystkim, towarzysze i obywatele, którzy przy tym warsztacie rozpoczynacie swoją pracę codzienną, swoją walkę, jak największych sukcesów i zwycięstwa w naszej walce o nowego człowieka, świadomego budowniczego socjalizmu, bojownika o wolność i pokój.

Niech żyją polscy drukarze! Niech żyją wszyscy żołnierze tego warsztatu pracy! Niech żyje Prezydent Polski Ludowej — Ob. Bolesław Bierut!

Prasa radziecka w rocznicę odrodzenia Polski

MOSKWA (PAP). 22 lipca, w szóstą rocznicę Odrodzenia Polski, wszystkie dzienniki moskiewskie zamieszczają specjalne artykuły, w których podkreślają sukcesy narodu polskiego na nowej drodze.

„Izwiestia” w artykule wstępnym piszą m. in.:

Bohaterka Armii Radzieckiej ramie w ramie z oddziałami Wojska Polskiego wyzwoliła Polskę od tyranii hitlerowskiej, zapewniając narodowi polskiemu możliwość wolnego, demokratycznego rozwoju. Przełomowym wydarzeniem dla nowego, historycznego rozwoju Polski był układ o przyjaźni, pomocy wzajemnej i powojennej współpracy między Związkiem Radzieckim i Polską, podpisany w kwietniu 1945 r. Wielka, zbawienna siła przyjaźni radziecko-polskiej odzwierciedla się we wszystkich dziedzinach życia narodu polskiego. Podczas gdy w krajach Eu-

ropy zachodniej, obdarowanych „pomocą” w ramach planu Marshalla, likwiduje się przemysł narodowy, rosą szeregi bezrobotnych i zmagają się zubożenie mas pracujących, w Republice Polskiej, podobnie jak we wszystkich krajach demokracji ludowej, postępuje proces szybkiego odrodzenia gospodarczego, nieustannie podnosi się poziom życia mas ludowych.

Uchwalony niedawno przez Sejm Plan 6-letni — piszą dalej „Izwiestia” — wyraża rosnącą potęgę kraju, jego pewny marsz na drodze do socjalizmu.

Zwyzka cen w USA

NOWY JORK (PAP) Podczas gdy od szeregu dni notowana jest w Stanach Zjednoczonych zwyżka cen żywności, spowodowana na spekulacja, rozpetana przez czynniki, zerujące na wojnie koreańskiej, notowany jest równocześnie wzrost kursów akcji przy mysłowych. Podniosły się zwłaszcza kursy akcji tych gałęzi przemysłu, które związane są z zamówieniami wojskowymi. Tendencja zwyżkowa dla akcji przemysłowych wzmożła się po ogłoszeniu oredzia Trumana w sprawie wyasygnowania nowych 10 miliardów na zbrojenia.

„Wall Street Journal” i „Journal of Commerce” stwierdzają niedwuznacznie, że koła przemysłowe powitały oredzie Trumana z radością, spodziewają się bowiem dobrej koniunktury, zwiększenia zysków i zapobieżenia depresji gospodarczej.

Przemówienie marsz. Rokossowskiego

c.d. ze str. 1

agresji w stosunku do Korei. Lecz przeliczyli się agresorzy w swych siłach. Naród koreański w bohaterckiej walce gromi i przepędza ze swej ziemi amerykańskich drapieżców, walcząc zwycięsko o swe zjednoczenie. Zwycięstwa ludu koreańskiego uczą nas, że niezwyżczona jest armia ludowa broniąca słusznej sprawy, ciesząca się zaufaniem i poparciem całego narodu.

Obywatele Delegaci!

Na straży pokojowej pracy naszego narodu stoi Ludowe Wojsko Polskie zespolone najciślejszymi więzami z klasą robotniczą i masami pracującymi. Wojsko Polskie z każdym dniem podnosi poziom swego wyszkolenia, zwiększa swą gotowość bojową. Nasze wojsko rośnie i rozwija się korzystając z bogatych doświadczeń najpotężniejszej armii świata — Armii Radzieckiej, opierając się na przodującej nauce stalinowskiej.

Jednym z najważniejszych elementów siły wojska jest jego związek z masami ludowymi. Uczy nas tego doświadczenie wielkiej wojny wyzwoleńczej Związku Radzieckiego, w której wzięli udział wszyscy bez wyjątku robotnicy, chłopcy i inteligenci, nie tylko ci, którzy walczyli na froncie, ale również ci, którzy w fabrykach, kopalniach, hutach i na roli przygotowywali zwycięstwo. Zaple-

PRZYJĘCIE w Wilanowie

WARSZAWA (PAP). W dn. 22 lipca br. w godzinach wieczornych prezes Rady Ministrów Józef Cyrankiewicz wydał z okazji święta narodowego przyjęcie w Wilanowie, na które przybyli członkowie Rady Państwa, Rządu i przedstawiciele naczelnych władz partii politycznych.

Na przyjęciu obecny był również korpus dyplomatyczny in corpore.

Akcja USA przeciw decyzji władz indonezyjskich

HAGA (PAP) Jak podaje korespondent dziennika „Trouw” z Nowego Jorku, oficjalne koła Stanów Zjednoczonych wyrażają poważne niezadowolenie z powodu faktu, że rząd Stanów Zjednoczonych Indonezji postanowił nie mieszać się do konfliktu koreańskiego, tzn. innymi słowy — odmówił pomocy agresorom amerykańskim. Korespondent podkreśla, że Amerykanie zamierzają obecnie zastosować „odpowiednią presję” na Indonezję. Agencja ANP podaje, że w końcu lipca przybędzie do Dżakarty amerykańska misja wojskowa.

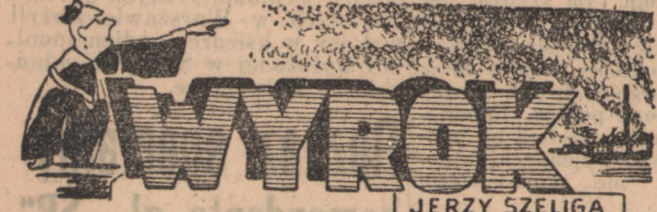
Sukcesy lotnictwa koreańskiej armii ludowej

PEKIN (PAP). Komunikat kwatery głównej koreańskiej armii ludowej podaje, że w czasie walki powietrznej, stoczonej przez lotnictwo koreańskie z 18 samolotami amerykańskimi, zatakatowanymi na amerykańskiej linii frontowej, 6 samolotów amerykańskich zostało zestrzelonych. Tego samego dnia koreańska jednostka lotnicza zbombardowała transport 100 amerykańskich samochodów ciężarowych, z których 60 zostało zniszczonych.

Korespondent frontowy Reutersa donosi, że amerykańska kolumna ra-

tykownika nie zdolała przedrzeć się przez otoczony i płonący Tajdzon, gdzie zaginał m. in. generał major William Dean, dowódca 24 dywizji amerykańskiej. Tajdzon został zagarnięty przez wojska północnokoreańskie tak szybko, że zaskoczyły one pewną ilość pojazdów amerykańskich.

SOFIA (PAP) W stolicy Bułgarii odbył się wielki wiec w obronie pokoju. Na placu przed Zgromadzeniem Ludowym manifestowało przeszło 200.000 osób.

JERZY SZEŁIGA

67

„Obecność ich w Kielcach stała się zbyteczną. Po upływie pół godziny Raczek wykreślił w telefonie numer.

— Hallo! — zawołał natychmiast, gdy uzyskał połączenie — Garaże? Niech auto przyjedzie pod gmach. Dobrze...dobrze... Może być i „Willys”...

Mineło jeszcze kilkanaście minut i Andrzej Socha siedział w „Willysie”, należącem do Woj. Kom. MO w Kielcach, a gnającej w stronę Wierzbnika.

„W Wierzbniku auto zatrzymało się przy małej i wąskiej uliczce, wzdłuż której wznosiło się kilka niewielkich domków, otoczonych drzewami.

— Jeśli się nie myle, to Skowron mieszka gdzieś w tej okolicy! — powiedział siedzący przy kierownicy Olejnik, obejrzał się do tyłu i spojrzał na Sochę.

Andrzej skinął głową.

— Nie myli się pan. Tu mieszka, w tamtym budynku! — wskazał ręką.

Podchorąży Raczek uśmiechnął się cierpko.

— Raczek mieszkał, niż mieszka... — sprostował — Nie sądzę, żebyśmy go teraz tam zastali!

Szofer zgasił motor. Wysiedli.

Dom, w którym mieszkał kierownik Skowron cofnięty był w głąb ogrodu. Tuż pod oknami rosły akacje. W ogrodzie było dużo kwiatów i krzewów. Na każdym kroku widniał schludny porządek. Ścieżka, która szła była wysypana żółtym piaskiem. Klomby starannie wygrabione.

— Ładnie sobie mieszka — mruknął Raczek — Czy to jego willa?

Dochodzili już do ganku. Jak dotąd — nikt ich jeszcze nie spostrzegł.

— Nie... — wyjaśnił Andrzej — Mało go wprawdzie znam, ale wiem, że wynajmuje tu tylko pokój!

— Żonaty? — wtrącił Olejnik.

— Kto, pokój?

Raczek parskał śmiechem. Olejnik pokręcił przecząco głową.

— Nie! Skowron, nie pokój! Andrzej wruszył ramionami.

— Wiecie panowie, że nie mam pojęcia! Wiem w każdym razie, że w Wierzbniku mieszkał sam, ale ktoś mi mówił, że ma żonę w Warszawie, czy w Łodzi, nie pamiętam już... Rzekomo z nią nie żyje...

Otworzyła im niewielka schludnie ubrana kobieta. Miała już chyba około 60 lat, siwiteńkie całkowicie włosy i pomarszczoną twarz.

Gdy zobaczyła trzech nieznanych sobie mężczyzn — w oczach zabłysnęło jej zdziwienie.

— Panowie do kogo?

Raczek ukłonił się szermancko i odparł:

— Do pana kierownika Skowrona. Zastaliśmy go u siebie?

Stara kobieta pokręciła głową.

— Nie, pana Skowrona nie ma...

— A nie wie pani kiedy będziemy mogli go zastać? — głos Raczka miał bardzo przyjemne brzmienie, wzbudzał zaufanie i sympatię.

Gospodyni rozłożyła ręce.

— Chyba nie prędko, proszę panów, bo pan Skowron wyjechał na urlop! Dzisiaj rano wyjechał! Pewnie nie wróci wcześniej, niż za dwa tygodnie...

Popatrzyli po sobie. Widać było, że Olejnik decyduje pozostawia Raczkowi.

Stara kobieta cofnęła się o pół kroku...

I wtedy Raczek zdecydował się nagle. Twarz mu od razu spoważniała, wesołe ogniki skrzące w oczach zgasły.

— Niech pani jeszcze nie odchodzi — powiedział su-

cho — jesteście funkcjonariuszami Milicji Obywatelskiej i chcielibyśmy zebrać trochę danych, dotyczących pani lokatora, który jest podejrzanym o dokonanie szeregu poważnych dość przestępstw!

Kobieta jakby skamieniała. Wargi skrzywiły się jej, jak małemu dziecku na chwilę przed rozpoczęciem placzu.

— Pan Skowron? — zapytała wreszcie, nie tając przeogromnego zdumienia — To chyba jakaś pomyłka! Pan Skowron nigdyby...

— Dobrze, dobrze... — przerwał jej rubasznie Raczek — Niech pani nas zaprowadzi do pokoju pana Skowrona. Klucz chyba pani ma?

— Klucz mam, ale...

Wahała się przez chwilę. Sądziła, że z jednej strony obowiązują ją lojalność wobec Skowrona, który w wyraźny sposób dawał jej kilkakrotnie do zrozumienia, że nie życzy sobie, by w czasie jego nieobecności lażowało mu ktoś do pokoju — z drugiej zaś miała przeciw sobie trzech mężczyzn, reprezentujących władze.

— O czym pani myśli? — wtrącił Olejnik. — Niech pani robi to, o co panią prosiiliśmy, bo naprawdę nie dysponujemy dużą ilością czasu...

— Jeszcze nie mogła się przelamać. Dopiero, kiedy Raczek nie czekając na to, aż wyrazi swą zgodę usunął ją delikatnie na stronę i wszedł do przedpokoju — uległa.

— Wszystko jedno... — westchnęła — jak panowie każą...

Ruszyła przodem.

Pokój który zajmował Skowron mieścił się naprzeciw drzwi wejściowych.

Panował w nim rozgardiasz i bałagan. Na podłodze walały się rozmaite papiery, strzępki listów i gazet. Pod ścianą stało kilka zakurzonych pudełek. Na jednym z krzesel leżała kupka bielizny. Łóżko było starannie zasłane i przykryte białą kapą. Okno przesłaniały firanki i gałęzie rosnących na dworze akacji.

Dr Tadeusz Michejda

SZEŚĆ LAT SŁUŻBY ZDROWIA

Warszawa, w lipcu. **W**alkę o zdrowie narodu, o ochronę i zabezpieczenie zdrowia mas pracujących miasta i wsi podjęła dopiero Polska Ludowa, Polska władzy proletariatu. Warunkiem podstawowym dla skutecznego podjęcia i przeprowadzenia tej walki stać się musiała zasada jednego, centralnego ośrodka planowania i kierownictwa polityki działalności kontroli służby zdrowia. Gdzie się w 6 rocznicę Manifestu przebiegł ten etap.

Utworzone w dniu 11. 4. 1945 r. dla zaprowadzenia polityki zdrowia i populacji naszego narodu Ministerstwo Zdrowia zostało nas obarczonych wiekowymi deficytami i w dziedzinie zdrowia i zaniechaniem ustroju kapitalistycznego, spotęgowanymi przez zniszczenia poczynione przez hordy hitlerowskie i wojnę. Toteż pierwszy okres działalności wypełniły: **zapobieganie epidemiom, walka z groźnymi chorobami, wyznaczeniem biologicznym oraz odbudowa zakładu i administracji służby zdrowia.** Spełniwszy to zadanie w zmienionych warunkach zwycięstwa Czerwonej Armii i rewolucji warunkach politycznych, gospodarczych i społecznych, przystąpiliśmy do reorganizacji ustroju służby zdrowia, jego form strukturalnych i treści, by złożyć stałe podwaliny dla utrzymania i zabezpieczenia zdrowia polskich mas pracujących, by włączyć służbę zdrowia jako integralną część do socjalistycznego organizmu państwa go.

JEDEN OŚRODEK PLANOWANIA

Już w połowie 1946 r. Ministerstwo Zdrowia wysunęło jako punkt wyjścia do reorganizacji **zasadę jednorodności służby zdrowia, kierowanej przez jeden ośrodek planowania, dyspozycji i kontroli, zasadę zespolowości warsztatów leczniczych i zespolowości pracy sił fachowych służby zdrowia, zasadę upowszechnienia, zapobiegania i leczenia.** W r. 1947 Sejm podjął uchwałę o konieczności scalenia zagadnień służby zdrowia w jednym resorcie, ale dopiero ustawa o specjalnych zakładach służby zdrowia i planowanej gospodarce służby zdrowia z 28. 10. 1948 r. stworzyła podstawy do likwidacji wielotorowości w służbie zdrowia, do jednolitego racjonalnego i prawidłowego planowania i dyspozycji.

Ustawa ta dzieli zakłady społeczne służby zdrowia w zasadzie na państwowe i samorządowe, określa zadania i obowiązki państwa i związków samorządowych, ustala ich zakres działania, umożliwiając stworzenie sieci zakładów społecznych służby zdrowia służących pomocy leczniczej otwartej i zamkniętej, łączących leczenie z akcją zapobiegania chorobom. Seisła współpraca i nadzór fachowy zakładów państwowych (np. szpitali klinicznych, wojewódzkich i miast wydzielonych), zakładów samorządowych (szpitale powiatowe i ośrodki zdrowia) ma zapewnić udzielanie pomocy specjalistycznej ludności danego terenu, dokształcanie lekarzy oraz szkolenie i dokształcanie innych fachowych pracowników służby zdrowia.

Zgodnie z ustawą upaństwowiono, względnie przejęto w zarząd zakłady, których utrzymanie należy do zadań państwa i zakłady których przejęcie było nieodzowne do zrealizowania planu ustalonej sieci zakładów. Zakłady konieczne dla wypełnienia ustawowo nakreślonych samorządom zadań przekazano samorządom. Dotyczy to zakładów fundacji, kongregacji, związków i stowarzyszeń religijnych, PCK.

Tak więc **całościowo profilem i leczenia opiera się w zasadzie o zakłady społeczne służby zdrowia państwowe i samorządowe.**

SZKOLENIE PERSONELU SŁUŻBY ZDROWIA

Drugim podstawowym zagadnieniem było przejęcie przez Ministerstwo Zdrowia szkolenia zawodowego wyższego i średniego personelu służby zdrowia.

W 1949 r. istniało 6 wydziałów lekarskich, 6 farmaceutycznych i 5 oddziałów stomatologicznych przy uniwersytetach, prowadzonych przez Ministerstwo Oświaty

oraz 3 wydziały lekarskie, 1 farmaceutyczny i 2 wydziały stomatologiczne w akademiach lekarskich prowadzonych przez Ministerstwo Zdrowia.

W następstwie tego w **zagadnieniu szkolenia kadr wyższego personelu służby zdrowia istniała dwutorowość**, przejawiająca się w ramach planowania, finansowania, zaopatrzenia i polityki personalnej. Rozpływały się granice kompetencji i odpowiedzialności, utrudniona była realizacja zadań stojących przed państwem w dziedzinie budowy podstaw socjalistycznej służby zdrowia, resorcie, tak i w służbie zdrowia, Kadry fachowe, jak w każdym resorcie, tak i w służbie zdrowia, stanowią podstawowy element. Zagadnienie kadr w służbie zdrowia jest szczególnie ważne ze względu na ogromne braki. Ministerstwo Zdrowia jest odpowiedzialne za stan służby zdrowia, a więc obecnie za ilość i jakość kadr.

Kliniki i zakłady teoretyczne, stanowiące bazy szkolenia kadr medycznych, są jednocześnie najwyższymi hierarchicznie stojącymi instytucjami służby zdrowia i są organicznie i funkcjonalnie związane z całym systemem służby zdrowia, bez tego ognia nie może normalnie funkcjonować służba zdrowia.

Biorąc pod uwagę masowość szkolenia, kliniki mają warunki intensywnego rozwoju; powstają wielkie kompleksy szpitalne, wysoko pod względem fachowym stojące. Wydziały lekarskie stanowią nie tylko bazę szkolenia, ale również jedną bazę specjalizacji i doskonalenia. Zagadnienie specjalizacji wysuwa się na czołowe miejsce w hierarchii potrzeb służby zdrowia. Dotychczas wydziały lekarskie w małym stopniu zajmowały się tym zagadnieniem. Na obecnym etapie przystąpiliśmy do aktywnego, programowego i intensywnego szkolenia specjalistów. Zagadnienie stałego, masowego doskonalenia lekarzy może być rozwiązane nie jedynie na bazie wydziałów medycznych. Zostały więc wydzielone wydziały medyczne z uniwersytetów i utworzone **Akademie Medyczne, których obecnie jest 9, a od nowego roku akademickiego powstaje 10-ta w Białymstoku.**

Stan liczbowy słuchaczy medycyny z 3.872 w r. 1937/38 podniósł się do liczby 12.309, farmaceutów z 1.182 na 3.494, stomatologii z 481 na 4.592.

Pochodzenie społeczne w dotychczasowych Akademiach Lekarskich: dzieci robotników i chłopów na medycynie 65,5 proc., w farmacji 53 proc. na stomatologii 62 proc.

W dziedzinie personelu pomocniczego, wszystkie szkoły pielęgniariskie, pielęgniarstwo-położnicze, położnych, asystentek technicznych, piastunek i dietetyczek znajdują się obecnie pod **jednym kierownictwem i uzależnieniem są wyłącznie od jednego ośrodka dyspozycyjnego.** Daje to możliwość należytego pokierowania tak ważnym w służbie zdrowia odcinkiem szkoleniowym, zarówno od strony zawodowej, jak i politycznej, oraz możliwość racjonalnego ich finansowania i planowania.

OPIEKA NAD MATKĄ I DZIECKIEM

Trzecim kardynalnym zagadnieniem, dotyczącym scalenia w Ministerstwie Zdrowia całej problematyki zdrowotności, jest **przejęcie całokształtu spraw związanych z ochroną zdrowia matki i dziecka, opieka nad kobietą w ciąży i karmiącą oraz dzieckiem do trzech lat.** Opieka nad matką i dzieckiem była w Polsce przedrewolucyjnej zupełnie zaniedbana.

Plan akcji Ministerstwa Zdrowia jest nastawiony przede wszystkim na zwalczanie śmiertelności i zapadalności niemowląt i kobiet ciężarnych. Akcja objęta są kobiety i dzieci z rodzin ubezpieczonych w miastach, a na wsi z rodzin pracowników Państwowych Gospodarstw Rolnych i członków Wiejskich Spółdzielni Produkcyjnych oraz mało i średnio rolnych chłopów. Największą uwagę zwrócona jest na akcję ochrony macierzyństwa i dziecka w okręgach przemysłowych, a więc na Śląsku i w Łodzi.

W związku z przejęciem agend od Ministerstwa Pracy i Opieki

Społecznej — do Ministerstwa Zdrowia przeszły sprawy Domów Matki i Dziecka, Domów Małego Dziecka, żłobków, punktów opieki nad matką i dzieckiem, izb dworcowych.

Seisła współpraca została ustalona z TPD, z Liga Kobiet i PCK, Organizacje te oraz organy zacie polityczne i młodzieżowe, związki zawodowe i Związki Samopomocy Chłopskiej są wciągnięte do akcji szerzenia oświaty i kultury higienicznej.

ZAKŁAD LECZNICTWA PRACOWNICZEGO

Dalszym, czwartym etapem w kierunku utworzenia jednolitego systemu lecznictwa jest **uchwała Rady Ministrów i okólnik Ministerstwa Zdrowia z 11. 4. 1950 r. w sprawie zadań państwowych i samorządowych zakładów leczniczych w zakresie udzielania pomocy ambulatoryjnej ubezpieczonym.** Celem uchwały tej jest zapewnienie należytej opieki lekarskiej ludności pracującej, która swoim twórczym wysiłkiem

buduje socjalizm w Polsce. Projekt ustawy przedłożonej Sejmowi powołuje Zakład Lecznictwa Pracowniczego, powierzając naczelne kierownictwo i zwierzchni nadzór nad działalnością Zakładu Ministrowi Zdrowia.

Zmobilizowanie wszystkich możliwych środków dla realizacji tego zadania jest pierwszoplanowym zadaniem służby zdrowia.

Do czasu zorganizowania Zakładu Lecznictwa Pracowniczego cała służba zdrowia przystępuje do dalszego jak najściślejszego powiązania otwartego lecznictwa ubezpieczeniowego z lecznictwem państwowym i samorządowym, uwzględniając dotychczasowe doświadczenia na tym odcinku.

Przedstawione w krótkim zarysie założenia i etapy, jednoczące w jednym ośrodku zagadnienia zdrowia, prowadzą do reorganizacji systemu i ustroju służby zdrowia i mają stworzyć w oparciu o doświadczenia Związku Radzieckiego zgodnie z planem 6-letnim podwaliny socjalistycznej służby zdrowia.

Z życia ZSRR

NOWOCZESNE CUKROWNIE

W przeddzień rozpoczęła kampanię cukrowej uruchomienia zostaną w Związku Radzieckim nowe cukrownie wyposażone w najnowocześniejszy sprzęt. Pod koniec br. zakończona zostanie budowa nowoczesnych cukrowni w Białoruskiej SRR i w republikach środkowo-azjatyckich. Nowe maszyny w cukrowniach usprawnią proces produkcji i przyczynią się do obniżenia kosztów własnych.

WIELKI URODZAJ JABŁEK

W ZSRR dojrzewają obfite plony jablek. Szczególnie obficie zapowiadają się tegoroczne zbiory w obwodzie tambowskim. W sadach kołchozów i sowchozów tego obwodu dojrzewają miczurinowskie gatunki jabłek. Obfite zbiory dają słynne gatunki jablek m. in. Pepin Szafrański, Belle Fleur - Chinka, Słowianka, węgelnatowa mieszanka jablek i gruszy i Reneta Bergamotowa. Na południu ZSRR oczekuje się bogatych zbiorów Renety Semirenko, Złotego Permu i Rozmarynu.

Przyjaźń mas ludowych Polski i NRD krzyżuje zakusy podżegaczy wojennych

Przemówienie Premiera Cyrankiewicza na kongresie SED

BERLIN (PAP). Jak donosiliśmy w części wydanie wczorajszego, członek Biura Politycznego i sekretarz KC PZPR Józef Cyrankiewicz wygłosił na III zjeździe SED przemówienie powitańcze, które wszyscy uczestnicy zjazdu przyjęli owacyjnie, manifestując na rzecz przyjaźni między narodem niemieckim i polskim.

Gdy mówca wspomniel nazwisko Bolesława Bieruta, delegaci urządzili manifestację na jego cześć, a gdy padło słowo o granicy pokoju i przyjaźni na Odrze i Nysie wszyscy delegaci powstali z miejsc i skandując słowa „Freundschaft siegt” (przyjaźń zwycięża), przyjmowali owacyjnie oświadczenie mówcy.

Józef Cyrankiewicz w przemówieniu swym oświadczył między innymi: „Szczęśliwi jesteśmy, że wasz III kon-

gres odbywa się w chwili, kiedy w stosunkach polsko-niemieckich zaszedł historyczny zwrot, utrwalony w uktach warszawskich obu naszych rządów i w historycznym układzie w Zgorzelcu; dawna wrogość i niezawisłość pomiędzy narodem polskim i niemieckim zwycięsko wyparła pokójową, przyjazną współpracę, stanowiąca wielki wkład do sprawy pokoju i bezpieczeństwa Europy. Symbolem tej przyjaźni były nie tylko akty dyplomatyczne, ale przede wszystkim serdeczne zbratanie się polskich i niemieckich robotników, a przede wszystkim to, co z taką radością i wzruszeniem widzieliśmy wspólnie z towarzyszem Grotowiem w Zgorzelcu — serdeczne zbratanie polskiej i niemieckiej młodzieży. Tak będzie rosła przyjaźń między nami, jak rośnie i rosnąć będzie

między naszymi narodami. Czy może być piękniejsza i lepsza gwarancja przyszłości?”

Warszawska deklaracja obu rządów i układ w Zgorzelcu, potwierdzający uroczystie ustalona i istniejąca granica polsko-niemiecka na Odrze i Nysie, zadaje poważny cios szowinistycznej i imperialistycznej propagandzie, uderza w plany imperialistów anglo-amerkańskich, czyni — wbrew ich próżnym nadziejom — z granicy na Odrze i Nysie granicę nie dzielącą, lecz łączącą nasze oba narody, granicę pokoju, współpracy i przyjaźni pomiędzy narodem polskim i narodem niemieckim.

Historyczne zwycięstwo bohaterów Armii Radzieckiej nad barbarzyńskim hitlerystycznym w wielkiej wojnie narodziło o niepodległość i demokrację, stało się początkiem zwycięstwa narodu polskiego nad wewnętrzną niewolą hitlerowskiej tyranii.

W rozwoju niemieckiego ruchu demokratycznego — powiedział dalej premier Cyrankiewicz — decydującą rolę odegrało zjednoczenie niemieckiej klasy robotniczej i utworzenie Niemieckiej Socjalistycznej Partii Jedności. Zjednoczenie niemieckiej klasy robotniczej i silny rozwój Waszej partii — to fundament, to fundament, na którym mógł rozwinąć się potężny niemiecki ruch demokratyczny, to podstawa do dalszych sukcesów Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

Dużą zasługą demokracji niemieckiej jest realizacja postanowień poczdamskich. Patrioci niemieccy zrozumieją, że postanowienia Poczdamu, torpedowane przez amerykańskich ujemnieli Niemiec zachodnich, stanowią solidne podwaliny do rozwoju silnych, niepodległych, demokratycznych Niemiec, że pozwalają one narodowi niemieckiemu na wstąpienie na szeroki szlak demokratycznego pokojowego rozwoju, którego pierwszym historycznym wynikiem było powstanie Niemieckiej Republiki Demokratycznej, będącej — jak stwierdził towarzysze Stalin — „punktem zwrotnym w dziejach Europy”.

Jest wielką zasługą Waszej partii, kierowanej przez towarzyszy Piecka i Grotowia, że odważnie przystąpiła ona nazajutrz po klęsce hitlerystów do walki o wypłenicie z życia Niemiec tych elementów, które były podwaliną polityki agresji i wojny.

Wasz III kongres będzie niewątpliwie ważnym etapem w rozwoju Waszej partii, a zatem i w rozwoju całej demokracji niemieckiej; Wasza wielka partia, wskazująca czemu ludowi niemieckiemu drogę do wolności i niepodległości, do pokojowego rozwoju, reprezentująca historyczne, narodowe

(Ciąg dalszy na stronie 6)

KROPLA WIEDZY

JAK W BAŚNI... (5)

...A wtedy kiwnął magiczną laszczką i oto z łupinki orzecha powstał śliczny posrebrzany powóz, wybijany złotymi gwóźdźkami z sosnowych szpilek, szyszki drzew nie zamieniły się w koronki brabanckie przepysznej roboty, a trzymana w rękę gałązka stała się nagle mieczem z najtwardszej stali...

Czy to nie ładnie! Pozostałoby tylko jeszcze wyjaśnić, co ten wyjątek z baśni Andersena ma wspólnego z dzisiejszą „kroplą wiedzy”.

Ale w tym sek — miły Czytelniku, że to nie jest wcale wyjątek z baśni Andersena! Przeciwnie: jest to całkiem realne zdarzenie niedalekiej przyszłości!

Powóz z łupin orzecha? Gwoździe z igiel sosnowych? Stal, czy materiał z drzewa? Oczywiście! To przecież nie są żadne baśnie dla grzesznych dzieci. To tylko proste plastik, materiał przyszłości, materiał nowego okresu który niezawodnie zapanuje na ziemi po okresach kamienia, brązu i żelaza, materiał okresu plastyków.

Narodziny pierwszego na ziemi plastyku nastąpiło już przeszło 70 lat temu, gdy podczas wytworzenia materiałów wybuchowych z nitrocelulozy został wyprodukowany celulozoid. Ten najstarszy z rodów plastyków ma już wprawdzie bardzo mało wspólnego z obecnie powstającymi plastikami, ale bądź co bądź jest to także plastik: został wyprodukowany przy pomocy reakcji chemicznych z tkanki roślinnej.

To nie jest wcale efektywna

przesada. Jest to tylko dowód nieograniczonej wprost rozpiętości możliwości produkcji i zastosowania nowoczesnych plastyków. Niemal wszystkie istniejące włókna roślinne nadają się do produkcji plastyków. Nie istnieją już teraz odpady takie jak łupiny od orzechów kokosowych, czy słoma żyta lub pszenicy. Wszystko to są cenne surowce, z których wytwarzać można liczne gatunki plastyków.

Do czego się ich używa? Do wszystkiego. Dosłownie do wszystkiego, gdyż zastosowanie ich jest wręcz nieograniczone. Plastik przezierny wypiera coraz bardziej szyby szklane (przed wszystkim w samochodach, samolotach, pociągach) plastik giętki używany jest do produkcji... butów, (podeszwy), plastik twarde zastępuje z powodzeniem stal (niektóre rodzaje plastyków są dziesięćkrotnie wytrzymałsze na łamanie od stali) z plastiku barwnego tka się... stopy okienne. Ponadto z różnego rodzaju plastyków wyrabia się guziki i sztuczne kwiaty, zapalniczki i grzebienie, popielniczki i butelki, garnki i miski, meble i urządzenia kuchenne, maszyny i samochody i jeszcze wiele, wiele innych rzeczy, których wyliczenie zajęłoby miejsce na wszystkich stronach całej gazety z Furdygą włącznie.

Z tego względu — acz z żalem — musimy z tego zrezygnować.

(2)

Jeśli spóźniłeś się z zamówieniem „Ilustrowanego Kuriera Polskiego” u listonosza, możesz jeszcze zaprenumerować gazetę na miesiąc

sierpień

wplacając natychmiast zł 120,- na konto P.K.O. nr VI - 1861.

Fryzjerskie spółdzielnie pracy

W rozmowie z przewodniczącym zarządu poznańskiej spółdzielni fryzjerskiej

Rzemieśnicze spółdzielnie pracy powstają jak grzyby po deszczu. Jednocześnie do pracy zespolowej rzemieślniki wszystkich branż. W ostatnich dwóch miesiącach podjęta została wielka akcja werbunkowa na rzecz spółdzielni pracy w zawodzie fryzjerskim — zwłaszcza w większych miastach. I tak powstały rzemieśnicze spółdzielnie pracy fryzjerskie: w Łodzi, do której przystąpiło dotąd około 15 zakładów; w Bydgoszczy — około 24 zakł.; w Warszawie wg ostatnich naszych informacji — trzy; w Szczecinie spółdzielnia pracy fryzjerów jest w toku organizacji; w Gdańsku organizują się na razie spółdzielnie pracy branży kosmetycznej. Przystępuje Poznań, którego Rzemieśnicza Spółdzielnia Pracy „Zjednoczeni Fryzjerzy” ma w chwili obecnej 44 zakłady. Jest to więc największa w Polsce spółdzielnia pracy zawodu fryzjerskiego — zatrudniająca z górą 500 pracowników. Drugie miejsce po Poznaniu — na terenie Wielkopolski — zajmują Gniezno. W ostatnich dniach uruchomione zostały w tym mieście w toku organizowania rzemieśnicze spółdzielnie pracy fryzjerów we Wrześni, Lesznie, Turku, Wschowie, Jarocinie, Kępie, Pleszewie i Wągrowcu.

Wracając do Rzemieśniczej Spółdzielni Pracy „Zjednoczeni Fryzjerzy” w Poznaniu — zaznaczyć należy, że powstała ona z inicjatywy Związku Zaw. Pracowników Samorządu Terytorialnego i Instytucji Użyteczności Publicznej R. P. oraz samodzielnymi fryzjerów-rzemieślników.

Na walnym zebraniu, odbytym 15 czerwca br., fryzjerzy poznańscy, którzy przystąpili do spółdzielni pracy, wybrali 15-osobową radę nadzorczą, na której czele stanął p. Fr. Rutawski — jako przewodniczący, zastępczynią wybrano p. Aniellę Witek. Zarząd spółdzielni stanowią pp.: Nowicki Marian — przewodniczący — aktywista zw. zaw., Muszyński Nikodem (prezes poznańskiej Izby Rzemieślniczej), który położył dużo starań około uruchomienia rzemieśniczej spółdzielni pracy fryzjerów w Poznaniu oraz Gajewski Tomasz.

Jakie są najważniejsze założenia Rzemieśniczej Spółdzielni Pracy „Zjednoczeni Fryzjerzy w Poznaniu”? Zapewnienie ludziom świata pracy jak najlepszej, taniej i higienicznej obsługi, podniesienie fryzjerstwa na jak najwyższy poziom zawodowy, zabezpieczenie bytu i udostępnienie w najszerszym tego słowa znaczeniu pracownikom spółdzielni wszystkich rdozbyczy społecznych — przysługujących ludziom pracy — stwierdza p. Marian Nowicki, z którym przeprowadzamy rozmowę.

Przede wszystkim więc obsługa świata pracy — odpowiednio rozplanowanie sieci zakładów w mieście, ewentualne skomasowanie drobnych w najbliższym sąsiedztwie położonych zakładów w duże nowoczesne pracownie fryzjerskie, wyposażone we wszystkie potrzebne i nowoczesne aparaty i urządzenia. Dla usprawnienia pracy i oszczędnej gospodarki uruchomiona ma być w najbliższym czasie własna pralnia, prasownia i naprawialnia bielizny, potrzebnej w zakładach fryzjerskich oraz własny punkt zaopatrzenia w surowce. Pralnia i prasownia będzie uruchomiona natychmiast po uzyskaniu odpowiedniego lokalu — co na razie następuje pewnie trudności. Punkt zaopatrzenia zakładów w surowce utworzony będzie po przejęciu remanentów po zlikwidowanej pomocniczej spółdzielni fryzjerów.

Poza zakładami fryzjerskimi uruchomione będą gabinety kosmetyczne, w których obsługa i zabiegi przynęmi postawić na bardzo wysokim poziomie — oświadcza nasz rozmówca p. Nowicki. Mają one służyć szerokim rzeszom kobiet pracujących.

Nawiasem wspomnieć należy, że jeden gabinet kosmetyczny jest już

pewnie minimum, przewidziane ustawą.

Cena będzie jedna we wszystkich zakładach: chodzi zasadniczo o współzawodnictwo nie na odcinku cen, a na odcinku pracy.

Ze zdobycy społecznych korzyści będą pracownicy spółdzielni w całej rozciągłości. Jeszcze w roku bieżącym uruchomione będą dla nich wczasy — zarząd czeka tylko na odpowiedź w tej sprawie Centralnej Rady Zw. Zaw. Otwarta będzie świetlica. W projekcie jest również przedszkole dla dzieci pracowników i żłóbek.

A jak przedstawia się sprawa nowego nabytku? To zagadnienie jest przedmiotem specjalnej naszej troski — odpowiada p. Nowicki. Brak u nas sił w zawodzie fryzjerskim. Nieuregulowany umowa zbiorowa systemy płacy odstrasza ludzi od naszego zawodu. Obecnie mamy zamiar rozpocząć specjalną akcję werbunkową wśród młodzieży dla zawodu fryzjerskiego. M. in. zwrócimy się do organizacji „Służba Polsce” w tej sprawie. Otoczmy uczniów specjalną opieką. Będziemy ich szkolić w naszych zakładach spółdzielczych u boku doświadczonych i najlepszych mistrzów. Tworzymy specjalny fundusz szkoleniowy — na doskonalenie zawodowe, na organizowanie specjalnych kursów — przy współpracy z poznańskim Zakładem Doskonalenia Rzemiosła.

W myśl ostatnich uchwał, powziętych w Związku Izb Rzemieślniczych R. P., szkolić będziemy kobiety — do wykonywania zawodu fryzjerskiego i w dziale męskim — mężczyźni bowiem należy raczej kierować do przemysłu.

Więć kobiety będą golili i strzygli mężczyźni. Będzie to w Polsce do pewnego stopnia nowością — stwierdza na koniec naszej rozmowy p. Nowicki — ale wzorujemy się na Związku Radzieckim, który dawno już tę nowość wprowadził u siebie.

L. R.

Blaski i cienie rzemiosła koszykarskiego

Wyroby koszykarskie cieszą się u nas dużym powodzeniem i znajdują odbiorców zarówno wśród mieszkańców miast jak i wśród ludności wiejskiej — a i zagranicą chętnie je od nas kupuje.

Jest faktem stwierdzonym, że w chwili obecnej rzemieślnicy koszykarskie — zarówno w warsztatach indywidualnych jak i w spółdzielniach, łącznie z chałupnictwem, które zajmuje się koszykarstwem — produkuje zbyt małą ilość wyrobów koszykarskich, dlatego odczuwa się duży ich brak na rynku. Jest również faktem, że za mało jest obecnie koszykarzy — zwłaszcza dobrych fachowców. Niedostatecznie wykwalifikowani pracownicy w tym zawodzie są przyczyną wysokich cen wyrobów koszykarskich. Przy małej bowiem znajomości rzemiosła koszykarskiego, zwłaszcza przy braku dostatecznej znajomości surowca i sposobów obchodzenia się z nim — dużo cennego surowca niszczy się, co wpływa na podwyższenie ceny gotowych wyrobów koszykarskich.

Ze względu na to, że w koszykarstwie może znaleźć dobre zajęcie i źródło utrzymania spora zastępa ludzi i że wyroby tej branży mogą stanowić bardzo poważną pozycję w naszej gospodarce państwowej — zarówno na rynku wewnętrznym jak i na eksport — należało by okazać temu rzemiosłu większe zainteresowanie.

W zasadzie koszykarstwo nie jest rzemieślnem zbyt trudnym — jeżeli chodzi o samą technikę wykonania, ani wymagającym dużego nakładu inwestycyjnego w postaci skomplikowanych maszyn i narzędzi pracy. Trzeba mieć jednak duże doświadczenie i długoletnią praktykę, by umieć wprawdzie władać prostymi narzędziami pracy, by wiedzieć jakiego surowca użyć do danego typu wyrobów, jak ten surowiec przygotować najlepiej do produkcji — by był materialem cennym, trwałym i ładnym, jak w razie potrzeby go wybielić — znać wreszcie najlepsze sposoby barwienia go, lakierowania, zlocenia czy srebrzenia.

Koszykarz ma do czynienia z su-

rowcem, który odpowiednio przygotowany nadaje się do wyplatania — a więc różnego rodzaju trzciny, raffa, wikliny, rogoża, bambusa, w niektórych wypadkach i słoma, a nawet wióry (do koszyków np. na owoce).

Przedmioty, jakie wyrabia się z wymienionego surowca, są również bardzo różnorodne. Specjalną uwagę pragniemy zwrócić w naszym artykule na wyroby z wikliny, jako surowca łatwo dostępnego dla koszykarzy polskich.

Dla wyjaśnienia dodajemy, że wiklina czyli wierzba koszykarska (zwana także wiciną albo loziną) rośnie u nas w Polsce dość obficie i to na każdej glebie. W niektórych województwach prowadzi się specjalne jej plantacje. (Do najlepszych, dających materiał szlachetny, należą plantacje wikliny w Wielkopolsce).

Jest kilka gatunków wikliny — jak nas informuje starszy Cechu Rzemiosł Drzewnych p. Mieczysław Skowron, wybitny specjalista w dziedzinie rzemiosła koszykarskiego. Dobrej jakości koszykarski daje lozina o korze żółto-zielonej, gorszy o szaro-brązowej. Jest jeszcze wiklina o korze błyszcząco-brunatnej i o korze czerwono-krwistej. Wartość handlową wikliny podnosi odpowiednie jej ścinanie, odpowiednie przygotowanie do produkcji oraz umiejętne przechowywanie i magazynowanie jej.

Z tych wszystkich gatunków wikliny wyrabiać można przedmioty dla użytku rolnika, ogrodnika, dla użytku domowego oraz efektowne meble jak i różne artystyczne cacka w postaci galanterii i zabawek.

Kosze do kartofli, owoców i jarzyn, kosze zamknięte i otwarte i torby tar-gowe, kosze na butle szklane dla ich ochrony, kosze bagażowe, kosze do kapeluszy, papierów, listów, do kwiatów, dla piekarzy i cukierników do bułek i ciast, koszyki na butelki do mleka, walizki podróżne, kosze do bielizny czystej i brudnej, koszyki do noży, widelców, łyżek i cała kolekcja innych — oto najczęściej spotykane wyroby, o różnych zresztą kształtach — od najprostszych do najbardziej wymyślnych.

Bardzo ładne wyrabia się meble koszykowe z wikliny: całe komplety złożone z kanapy, foteli, taboretów, stołu — często z podstawkami do kwiatów; stoliki do kawy, stoliki-wózki do herbaty, stojaki na gazety, nuty, nawet półki na książki i szafy, biurka, szafki ścienne, bielizniarki — słowem meble odpowiednie do ogrodu, na werandę, do przedpokoju - poczekalni, nawet do salonu, przebogate pod względem kształtów, form, deseni, z obiciem i bez obicia, z częściami z drzewa i całej z wikliny. Trudno nawet wymienić wszystkie przedmioty, jakie sporządza się i można sporządzać z wikliny. Pamiętajcie, że z odpadków można produkować trzepakki do mebli i dywanów, skrzyneczki różne praktyczne, nawet bombonierki — a w pierwszym rzędzie zabawki dla dzieci. Pamiętajcie także o kolebkach-możeszówkach, wózkach dziecięcych dużych i sportowych, łóżeckach dziecięcych. Wszystkie te wyroby mają ogromne powodzenie i stale jest ich za mało.

Narzędzia do wykonywania zawodu koszykarskiego — jak już wspomnieliśmy — są nieliczne i nieskomplikowane: noże specjalne do wycinania wikliny, szypce do łuszczenia kory, proste narzędzia do rozszczepiania prętów wikliny, strugi koszykarskie do strugania taśmy z wikliny (do rozszczepiania i heblowania używa się także odpowiedniej maszyny), wreszcie inne przyrządy ułatwiające pracę: szydro, kleszcze płaskie do przyciskania i równania plecionki, kleszcze do zakręcania drutu, nożyce do obcinania wystających końców wikliny, włókien — to chyba już całe urządzenie pracowni koszykarskiej.

Wobec tego, że zawód koszykarski nie wymaga od pracownika dużego wysiłku fizycznego — ale za to dużo zmysłu praktycznego, pomysłowości, polotu i smaku estetycznego — mogą go z powodzeniem wykonywać kobiety, które mogłyby go postawić na odpowiednim poziomie, przywrócić mu pełne prawo obywatelstwa wśród innych rzemiosł i uczynić zeń rzemieślnem naprawdę artystyczne. Należy więc w tym kierunku szkolić. Należy również — zdaniem p. Skowrona — ulepszyć metody produkcji koszykarskiej i wypracować nowe wzory — a nie trzymać się szablona.

REML

Marian Nowicki

czynny w ramach omawianej spółdzielni pracy i to przy ul. Działuskich 3.

Jeżeli chodzi o pracowników samych, to są oni bardzo zadowoleni z obecnych warunków pracy i płacy. Płacę określa się systemem procentowym, tzn. pracownicy otrzymują 50 proc. od wypracowanego obrotu. Na wypadek, gdyby pracownik w pewnych okresach — zwłaszcza w okresie organizowania się poszczególnych punktów obsługi — miał zbyt mały dochód z powodu małego napływu klientów do danego zakładu — spółdzielnia będzie starała się mu za-

Doniesie uchwały zjazdu nauczycieli i praktyków krawieckich

Akademia Krawiecka

powinna skupić najwybitniejszych racjonalizatorów

Ogólnopolski Zjazd Instruktorów, Nauczycieli i Praktyków zawodu krawieckiego, obradujący w Domu Rzemiosła w Warszawie w dniu 16 lipca 1950 roku po wysłuchaniu referatów, po zapoznaniu się z projektem nowego jednolitego systemu kroju, opracowanego przez Komitet Racjonalizatorów Kroju, działający w ramach Zw. Zakładów Doskonalenia Rzemiosła RP po wszechstronnym przeanalizowaniu zgłoszonych projektów uproszczonej siatki kroju marynarki, spodni, zakietu i spodnicy, po rozpatrzeniu projektów w rysunku i obejrzeniu wykonanych na tej podstawie modeli, stwierdziwszy ich wielką praktyczność oraz użyteczność dla warsztatów krawiectwa miarowego, a zwłaszcza dla spółdzielczości rzemieślniczej i pośrednio dla przemysłu konfekcyjnego, wyrażając uznanie dla obywatelskiej pracy zespołu racjonalizatorów krawieckich, postanawia:

1. Zatwierdzić zgłoszone projekty, uznać je za podstawę jednolitego systemu kroju polskiego i zalecić do powszechnego stosowania w całym kraju, we wszystkich warsztatach krawiectwa

miarowego i w spółdzielniach rzemieślniczym.

2. Zaleca przyjęcie nowego systemu kroju polskiego, jako podstawy naukowego kształcenia kadr w szkolnictwie zawodowym branży włókienniczej całego kraju, oraz na kursach doszkolenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego.

3. Dla upowszechnienia jednolitego systemu kroju polskiego, który we właściwy sposób rozwiązuje zagadnienia nowoczesnej kultury odzieżowej, uprasza procesy produkcyjne w wytwórczości odzieżowej, podnosi wydajność pod względem ilościowym i jakościowym, stwarza możliwość zaopatrzenia całego świata pracy w estetyczną odzież bez podwyższania kosztów produkcji, a także przyczynić się może do zwiększenia udziału krawiectwa w realizacji planu sześciolatkowego. Zjazd wzywa Związek Zakładów Doskonalenia Rzemiosła aby po przez swoje regionalne zakłady w całej Polsce, zorganizował w skali najszerszej kursy doszkoleniowe z programem, onartym o nowy system kroju celem wykształcenia nowych kadr instryktorskich i przestawienia całego

rzemiosła krawieckiego na nowoczesne metody produkcyjne.

4. Zjazd wyraża pogląd, że istnieje obiektywna konieczność powołania w ramach Związku ZDR Akademii Krawieckiej, jako autonomicznego instytutu naukowo-badawczego, który miałby na celu opiekę, tworzenie kadr i metodyczny rozwój ruchu racjonalizatorskiego w rzemieśle włókienniczym, skupianie w swym gronie najwybitniejszych znawców zawodu krawieckiego, którzy by prowadzili nieustanną pracę racjonalizatorską dla dalszego realizowania jednolitego systemu kroju polskiego w działach, które ze względu na swój specyficzny charakter, jak np. krawiectwo ortopedyczne i specjalne, wymagają oddzielnego opracowania, lecz z przyczyn technicznych przy ustalaniu podstaw kroju dla figury normalnej nie mogły znaleźć swego ujęcia praktycznego.

Zjazd stwierdza, że Akademia Krawiecka po ujęciu całego odłogowego ruchu racjonalizatorskiego w ramy organizacyjne i po włączeniu się na odcinku badawczo-naukowym do procesów produkcyjnych włókienniczej spółdzielczości pracy, będzie mogła odegrać wielką rolę w przeobrażeniach krawiectwa na nowym etapie planowej gospodarki społecznej, a także usprawni udział krawiectwa w wszystkich szczeblach organizacyjnych w realizacji planu sześciolatkowego, i dalszymi konkretnymi czynami jeszcze raz potwierdzi, iż rzemieślnicy włókienniczy, idąc pod przewodnictwem produkcyjnej klasy robotniczej, daje swój wkład w dzieło budowy socjalizmu w Polsce Ludowej.

Charakter usługowy

rzemieślniczych spółdzielni pracy

Jeżeli przyjrzymy się organizowanemu na terenie całej Polski rzemieślniczym spółdzielniom pracy z łatwością będziemy mogli stwierdzić, że nie mają one charakteru produkcyjnego. Przy uruchamianiu ich kładzie się specjalny nacisk — by miały one charakter usługowy. Chodzi bowiem o zorganizowanie przede wszystkim akcji usługowej na zasadach społecznych, chodzi o usprawnienie usługi społecznosciowej na równo dla potrzeb przemysłu, rolnictwa jak i potrzeb życiowych szerokiej rzeszy świata pracy. Stąd jest rzeczą zrozumiałą, że w pierwszym rzędzie powstają w miastach rzemieślnicze spółdzielnie pracy krawców, szewców, fryzjerów itp. rze-miosł usługowych. Rzemieślnicze spółdzielnie pracy branży budowlanej

mają również charakter usługowy, w tym również rzemieślnicza spółdzielnia pracy kominiarzy. Sprawa produkcji rzemieślniczej wydaje się być na razie w spółdzielczości na drugim planie. Jest ona w tej chwili uwzględniana więcej na odcinku pomocniczych spółdzielni rzemieśln. w akcji nakładczej — choć i tam usługi grają często pierwsze skrzypce.

To nastawienie pracy rzemieślniczej na usługi jest uzasadnione, jeżeli się weźmie pod uwagę zadania i rolę rzemiosła, wyznaczoną mu w Planie 6-letnim. Nie znaczy to, by problem produkcji rzemieślniczej w ogóle nie istniał: rzemieślnio produkuje i będzie produkować. Tylko ożywiona akcja na odcinku organizowania usług pozornie usuwa produkcję na plan dalszy. (r).

Kalendarzyk

Poniedziałek, 24 lipca 1950 r.
Katolicki: Kingi, Krystyny,
Franciszka, Seweryna
Słowiański: Lubomir

BYDGOSZCZ

Oddział IKP: Generalissimusa Stalina 2
(Pod Arkadami) — tel. 24-29.

Sluźba Zdrowia współzawodniczy

GRUDZIADZ (a-wicz) Nie tylko wśród załóg fabrycznych jest współzawodnictwo pracy popularyzowane. Także i pracownicy służby zdrowia przystąpili do tego pięknego zrywu. Na ostatnim zebraniu Zw. Zaw. Prac. Służby Zdrowia w Szpitalu Miejskim w Grudziądzu wręczone zostały dyplomy i nagrody pieniężne przodownikom zespołowym. Nagrody otrzymali: Gertruda Czapiewska, Czesław Hoppe, Józef Talarczyk, Aleksandra Szumowska, Gertruda Czerwińska, Jan Bassak i Cecylia Wegrzynowska. Pragnieniem pracowników szpitala jest zdobyć pierwsze miejsce we współzawodnictwie międzyzakładowym.

Siódmy etap wygrany

TORUŃ (M) W Państwowej Fabryce Wodociągów i Gazowni w Toruniu zakończony został VII etap współzawodnictwa pracy. W związku z powyższym zostały ogłoszone zwycięzcy tego etapu. Na uwagę zasługuje wysoka wydajność procentowa poszczególnych pracowników fabryki na ich odcinkach pracy. VII etap współzawodnictwa przyniósł dobre wyniki i może być uważany za zwycięski.

W dziale wodociągów zwycięzcami zostali: Pszczółkowska H. 223 proc., (3-krotnie) Markiewicz St. 201 proc., (6-krotnie), Markiewicz M. 187 proc., Trojanowicz R. 166 proc., Domachowski H. 165 proc., Kwiatkowska M. 201 proc., Karczewski Fr. 185 proc., Zychowicz A. 178 proc., Szule G. 168 proc., Stielow K. 153 proc., Gesicki Fr. 152 proc., 15 pozostałym zwycięzcom w tym etapie obliczo no osiągnięcia w punktach.

W dziale gazowni zwycięzcami zostali: Szostak H. 201 proc., Szustak M. 193 proc., Klarkowski E. 281 proc., Spychała J. 192 proc., (4-krotnie), Piórkowska L. 157 proc., Mackiewicz A. 119 proc., 8-miu pozostałym zwycięzcom tego etapu obliczone wyniki w punktach. Ogółem spis zwycięzców obejmuje 40 osób.

Zakłady pracy Świecia w rocznicę PKWN

ŚWIECIE (HS) Już na kilka dni przed 22 lipca Świecie przybrało odświętny wygląd. W drugiej połowie ubiegłego tygodnia świękie zakłady pracy zorganizowały akademie, w czasie których dokonano przeglądu dotychczasowych osiągnięć oraz nagrodzono wyróżniających się pracowników.

W krawieckiej spółdz. pracy, im. W. Wasilewskiej, po referatach pp. Maliszewskiej i Kurowskiego, obszerne sprawozdanie z dotychczasowej działalności złożyła przew. rady zakł. p. Popławska, po czym wręczono premie pieniężne wyróżniającym się w pracy społecznej i zawodowej pracownikom. Część artystyczną wypełnił zespół koła ZMP wierszami, pieśniami i recytacjami zbiorowymi.

Wesołym marszem w wykonaniu orkiestry świetlicowej rozpoczęła akademię w Państw. Szpitalu Psychiatrycznym. Po zagajeniu i referatach pp. Podgórskiego i Marchewki obszerne sprawozdanie z pięcioletniej działalności szpitala złożył dyrektor dr Wolek.

Za pracę zawodową i społeczną nagrodzonych zostało 10 pracowników. Duża ilość pracowników otrzymała poza tym mniejsze nagrody pieniężne oraz awanse służbowe do wyższej grupy upośażeńowej.

W Fabryce Octu i Musztardy po edycie p. Tuszyńskiego na temat Święta Odrodzenia wyróżniono 9 pra-

Cała Bydgoszcz brała udział w wielkiej zabawie ludowej Spółdzielnie zamieniły las w kiermasz

W Bydgoszczy, jak zresztą we wszystkich miastach Polski, w dniu minionego Święta Wyzwolenia punktem centralnym była wielka zabawa ludowa, która odbyła się w lasu przy 6 śluźcie. Już od wczesnych godzin popołudniowych tłumy ludności obciążone wózkami, dziećmi, kocami, prowiantami i wszystkim tym, bez czego kulturalny człowiek nie potrafi obyć się nawet w ciągu kilku godzin, ruszyły niewstrzymaną falą nad Stary Kanał. Tak jakby się wybierali — jak przysłowiuie czajki — za morze. I tak, jakby nad kanałem mieli zastać jeno goły las.

A tak przecież nie było. Bo wszystkie spółdzielnie tak są związane z bydgoskim światem pracy, że nawet w święto go nie opuszczają! Las na-

TPZ w Grudziądzu działa

GRUDZIADZ (a-wicz). Piszcz o działalności Tow. Przyjaciół Żołnierza w Grudziądzu, trzeba z radością stwierdzić jego pomyślny rozwój. Ilość członków TPZ wzrosła tak, że obecny stan wynosi przeszło 5 tys., zrzeszony w 26 kołach wspierających i 12 kołach młodzieżowych.

W I kwartale br. TPZ zorganizowało 6 seansów filmowych dla wojska, zakupiono dla jednostki wojskowej sprzęt sportowy, upekiowano świetlicę wojskową i zakupiono instrumenty muzyczne dla orkiestry. TPZ brało udział w urządzaniu świetlicy RUK, zakupując do niej sprzęt.

Wyremontowano kosztem przeszło 67 tys. zł biura oddziału TPZ, kuchnię itp. Zanotować wypada, że członkowie TPZ brali udział w 39 akademiach, urządzonych w zakładach pracy z racji rocznicy śmierci gen. Świerczewskiego i w 39 akademiach z racji rocznicy wyzwolenia Grudziądza.

Reasumując to wszystko stwierdzić trzeba, że Tow. Przyj. Żołnierza na terenie Grudziądza działa, rozwija się w dalszym ciągu i uaktywnia się.

Poczta Chojnic w nowym budynku

CHOJNICE (fw) Z dniem 20 lipca rb. poczta w Chojnicach urzęduje już w swoim własnym budynku, przy Głównym Rynku. Jak wiadomo gmach Urzędu Poczтового został przez działania wojenne całkowicie zniszczony. Dzięki jednak nieustrudzonej pracy polskiego robotnika i technika, budynek Urzędu Poczтового został odbudowany i pięknie odrestaurowany. Urządzenie wewnętrzne jest nowoczesne i estetyczne. Dotąd poczta urzędowała przy ul. Młyńskiej róg Mickiewicza.

cowników. Następnie kierownik techniczny p. Nowicki podał wyniki pracy ostatniego półrocza. Dział produkcji octu wykonał w tym czasie plan w 135,5 proc., rozlewnia octu w 133 proc., dział produkcji musztardy w 120 proc., a rozlewnia musztardy w 123,5 proc. Zobowiązania na dzień 22 lipca zostały stuprocentowo wykonane.

Zakłady Graficzne podały na akademii ku czci 6 rocznicy PKWN wyniki współzawodnictwa pracy oraz nagrodziły przodujących pracowników. Indywidualnie wysunęli się na czołowe miejsca pp.: Nowicka, osiągając 111,5 pkt. i Białkowska, 104,75 pkt. Kolektywnie pierwsze miejsce zajął III zespół kartoniarzy z 104,45 pkt.

Ze sprawozdania Świeckiej Spółdzielni Spożywców wynika, iż podczas gdy w 1945 r. obrót w istniejących wówczas dwóch sklepach wyniósł niecałe 2 miliony zł, w roku bież. wzrósł on do 211.000.000 zł. Spółdzielnia posiada obecnie 24 sklepy spożywcze, szereg piekarni, masarni, sklepów blawatniczych, gospodę oraz wytwórnię wód gazowych i napojów chłodzących. Na część oficjalną złożyły się poza tym referaty pp. Znaneckiego i Filipkiego. Program artystyczny wykonało istniejące przy ŚSS koło ZMP pod kierownictwem kol. Dziewiatkowskiego.

ten jeden dzień zamienił się w istny kiermasz! Można było dostać wszystki! Spragnione tłumy, którym nie wystarczyły ciepły deszczyk, formalnie pławili się w strumieniach mleka, limoniady, piwa, wina i (niestety) wódki. Laknacy mogli się na miejscu posilić potrawami mięsnymi i rybnymi. Spragnieni słowa pisanego korzystali z ruchomych kiosków z książkami i gazetami. A dzieci, o które zwykle w takich razach najczęściej się troszczymy, znalazły tu baloniki, piszczałki, zabawki ruchome i nieruchome, wyjącej, piszczące i szczełkające, słowem wszystko, cokolwiek tylko dziecięca dusza zapragnąć mogła. Kioski Bydgoskiej Spółdzielni, Miejskiego Handlu Detalicznego, Centrali Ogrodniczej, Spółnoty Pracy, Ruchu — prześcigały się wzajemnie.

Ale o imprezach, zorganizowanych w lesie, nie wspomnieliśmy jeszcze ani słowem. A przecież to było najważniejsze. Tańczącym na dwóch zaimprovizowanych „parkietach” przygrywały 2 orkiestry (ZZK i BSS), a ponadto na estradzie odbywały się niemal bez przerwy występy chórów, deklamatorów i świetlicowych zespołów tanecznych. Dzieci znalazły drogę do wspinania po nagrody i miejsc do wycięgów, ludzie o celnym oku — strzelnicę, ludzie „ze szczególną gwiazdą” — liczne loterie, zaś miłośnicy sportu na pobliskim boisku im. Świtły — bez przerwy odbywające się mecze piłki siatkowej, koszykowej i nożnej, przy czym największą bodaj sensacją wzbudziła druży-

Grudziądz też bawił się

GRUDZIADZ (a-wicz). W dniu Święta Odrodzenia Grudziądz przybrał odświętny wygląd. Dnia poprzedniego odbył się imponujący pochód przez całe miasto, w którym wzięły udział załogi fabryk i zakładów pracy ze sztandarami i transparentami. O godz. 20 odbyło się w Teatrze Miejskim posiedzenie przydziału Miejskiej Rady Narodowej, w którym wzięło liczny udział społeczeństwo grudziądzkie.

W samym dniu Święta odbyły się igrzyska sportowe — w basenie miejskim próby sprawnego pływania, turniej siatkówki i mecz piłki nożnej, zaś wieczorem przy dużej frekwencji grudziądzkiego świata pracy odbyły się zabawy ludowe w Leśniczówce, w letnim ogrodzie Domu Kultury i w Mniszku.

W polskim tempie

BYDGOSZCZ (z)

Kiedy wyrosła wystawa planu 6-letniego w ścisłej Pomorza, trudno do sprawy określić. Porównanie „jak na drożdżach” jest słabą nowoczo zbyt słabą, a porównanie „jak grzyby po deszczu” w ogóle nie wytrzymuje krytyki! Po pierwsze deszczu w ogóle nie było, a po drugie grzybom się nawet nie śni, by można było tak szybko rosnąć. Okres jej powstawania liczy się nie na dni tylko na godziny. Po prostu ludzie śpiący w piątek do pracy nie jeszcze nie przeczuli, a wracając ślali się mimowolnymi świadkami zapinania wystawy na ostatni guzik.

Dziś żywot wystawy liczy już 2 dni. I kilkanaście, jeżeli nie kilkadziesiąt tysięcy zwiedzających. Przesuwają się bez przerwy główną ulicą miasta, Al. 1 Maja, przysyłając przy każdym oknie i dziwi się, i cieszą się, i rosą z dumy. Tak wygląda Bydgoszcz dziś, a tak jutro, a tak za 5 lat. Nowe gmachy, nowe ulice, nowe mosty. A co będzie za lat 10 lub 20? Nie znamy naszej Bydgoszczy, ani Torunia, ani Grudziądza, ani Inowrocławia, ani Włocławka. Bo całe Pomorze rośnie, jak wystawa. „Jak grzyby po deszczu”? Skądże! „Jak na drożdżach”? Za szał! W polskim tempie!

Brawo PGR Coldanki!

CHOJNICE (fw) Majątek PGR Coldanki zespół Zamarte pierwszy w powiecie ukończył koszenie żyta w ilości 73 ha. Szybkie wykonanie prao żniwnych mimo przeszkód deszczowych należy za wdzięczną składną współpracę administracji majątku z radą rolną.

na BSS, która wybiegła na boisko... w białych fartuchach.

Organizatorom tej potężnej imprezy nie można zarzucić. Las został całkowicie zradiofonizowany, a gdy nadszedł letni zmierzch, na drzewach rozbłysły dziesiątki — uprzednio już zainstalowanych — reflektorów.

A gdy późną nocą cały las opustoszał i ostatecznie zakochane parki udaly się do domu, na miejscu zabawy zostały tylko półuczzone butelki i papiery, papiery, papiery.

Tak. Bawić się to już umiemy. Tylko z kulturą to jeszcze jakoś trochę nie tego.... (z).

Posiedzenie MRN Inowrocławia w przeddzień święta

INOWROCŁAW (M). W przeddzień Święta Wyzwolenia odbyła się w Teatrze Miejskim w Inowrocławiu uroczysta sesja MRN. Zagaił ją przewodniczący Czupryński, po czym przewodniczący sesji powołano ob. Strużewskiego, a na sekretarza ob. Bagrowską.

Referat sprawozdawczy wygłosił przew. MRN ob. Czupryński, przedstawiając osiągnięcia terenowe na tle przeobrażeń społecznych w Polsce Ludowej i referował wytyczne dalszej pracy. Następnie odczytano treść depezy wysłanych do Prezydenta RP ob. B. Bieruta i do Marszałka K. Rokossowskiego i do Dowództwa Armii Radzieckiej. Na zakończenie sesji rozdano 90 dyplomów uznania, przodownikom pracy i racjonalizatorom.

Wieczorem delegacje wszystkich zakładów pracy, przedstawiciele partii, organizacji młodzieżowych i społecznych złożyły wieńce na grobach poległych żołnierzy polskich i radzieckich.

Dzieciniec w Dusocinie

GRUDZIADZ (a-wicz). I Dusocin w pow. grudziądzkim posiada Dzieciniec, który urządziło Koło Gospodyń Wiejskich, a którego otwarcie nastąpiło już 13 lipca br.

Dzieciniec w Dusocinie posiada swoją świetlicę, kuchnię i piękny ogród dla dzieci. Dzieci w liczbie 25 są pod fachową, troskliwą opieką p. Janiny Dybiczkańskiej, członkini Koła Gospodyń.

MISTRZOSTWA POMORZA W TENISIE
BYDGOSZCZ (maj). Zakończono tutaj mistrzostwa Pomorza w tenisie, zorganizowane przez Pom. O. Z. T. Wyniki finałowe — seniory: Stęszewski (Gwardia Bydgoszcz) — Zieliński (Budowlani Tor.) 6:2, 3:6, 6:3, 6:1. Gra podwójna: Kapczyński, Stęszewski (Gwardia Bydgoszcz) — Kucharski, Sokolowski (Unia Grudziądz) w. o. Juniorzy: Dworzyński (Związek Włocławek) — Mallnowski II (Gwardia Bydgoszcz) 6:1, 6:3. Gra podwójna: Dworzyński, Wiśniewski (Związek Włocławek) — Mallnowski II (Gwardia Bydgoszcz), Kostrzewski (Unia Grudziądz) 6:0, 7:5.
Zwycięzcy w poszczególnych konkurencjach otrzymali piękne dyplomy oraz nagrody.

SPORTOWCY W DNIU ŚWIĘTA ODRODZENIA

BYDGOSZCZ (maj). W dniu Święta Odrodzenia sportowcy Pomorza manifestowali swą tężnię fizyczną na wszystkich boiskach, stadionach, pływalniach. Masowo przystąpiono do edawania prób na odznakę sportową „Sprawny do pracy i do obrony”.

Również w ramach łączności miasta z całą liczną grupą sportowców oraz instruktorów wyjechały na wieś, aby tam rozegrać pokazowe zawody sportowe. W Bydgoszczy centralnym punktem, w którym odbywały się wszystkie imprezy sportowe, było boisko im. Świtły.

Wyniki: W turnieju szachowym zwyciężył Jagodziński — 16 pkt., przed Bosakiem — 16 pkt. i Tabaczyński — 15,5 p. Wszyscy ze Spójni Bydgoszcz. W wycięgu kolarskim na 10 km (do lat 16) zwyciężył Maryn (niestowarzyszony) 17:5,0. drugi Rosenau (Kolejarz Bydg.) 17:0,7, a na 20 km zwyciężył Kruszel (Kolejarz Bydgoszcz) 36:23,0 przed Turowskim (Spójnia Barcin) 37:00,0. W słatkówce kobiet Związkowiec pokonał Unię 2:0 (15:7, 15:0), a w słatkówce męskiej padły następujące wyniki: Związkowiec — Spójnia 2:0 (15:2, 15:3), Kolejarz — Unia 2:0 (15:9, 15:4), Związkowiec — Kolejarz 2:0 (15:10, 15:12), Spójnia — Unia 2:1 (15:13, 13:15 i 15:13). Pierwsze miejsce zajął Związkowiec przed Kolejarzem. W meczu koszykówki Kolejarz pokonał Spójnię 45:25 (11:16). W hu-

Co? gdzie? kiedy?

KINA

Pomorzanin: S. O. S. Polonia: Wypa szczęścia. Wolność: Oddział Z-S. Orzeł: Maszeuka. Gryf: Czarodziejski kwiat. Bałtyk: Droga do sławy. Bagatela: Pepita Jimenez.

Seanse: Pomorzanin. Gryf, Wolność i Polonia: 16, 18, 15 i 20.30. Orzeł i Bałtyk: 15.30, 17.45 i 20. Bagatela: 20.15.

DYZUR APTEK. Piastowska, ul. Sniadeckich 51 (tel. 22-42) i Pod Złotym Orłem, Plac Bohaterów Stalingradu nr 1 (tel. 19-31).

Ważne telefony: Kom. MO 25-16. Pog. Ratunkowe PCK 10-00. Straż Pożarna 11-11. Postój taksówek 30-53 i 39-02. Inf. i rekl. centr. miejskiej 02. Biuro n-rów i inf. centr. miejskiej 03. Biuro napraw 04. Przyjm. teleg. 05. Zegarynia 06. „Orbis” 22-27. Inf. kolej. 11-87.

PROGRAM RADIOWY

Na fali bydgoskiej. — Poniedziałek, 24. 7. 8.05 Program lokalny dnia, 8.07 Komunikaty. 8.10 Muzyka. 14.15 Walce J. Straussa. 14.40 Pomorski dziennik radiowy. 16.20 Robotnicy Włocławka biją stare normy — reportaż. 16.30 Melodie operetkowe. 16.45 Reportaż z obozu barcer-

Grudziądz ma nocne tramwaje

GRUDZIADZ (a-wicz). Począwszy od 22 lipca 1950 r. tramwaje grudziądzkie kursować będą i w nocy. Rozkład jazdy przedstawia się następująco:

Odjazd sprzed dworca kolejowego do Tarpna o godz. 23.00, 0.05, 0.45, 1.50, 3.20 i 4.20.

Przyjazd z Tarpna do dworca kolejowego o godz. 23.45, 0.25, 1.10, 3.00, 3.50 i 4.55.

Tramwaj z Placu 25 Stycznia do ul. Obrońców Stalingradu nie będzie w nocy kursował.

Od łyżeczek do elektroluksu

GRUDZIADZ (a-wicz). Przy ul. Pańskiej nr 4 w Grudziądzu nastąpiło ostatnio otwarcie wypożyczalni sprzętu gospodarstwa domowego i poradni krawieckiej.

Placówkę tę uruchomiła GSS. Za niską opłatą i okazaniem legitymacji członkowskiej GSS wypożyczyć się sprzęt domowy od elektroluksu począwszy, a kończąc na małych łyżeczkach. Na miejscu prowadzi się pokazy przyrządzania posiłków i kursy racjonalnego żywienia.

Poradnia zaś krawiecka udziela porad z zakresu kroju i szycia, jak również można korzystać z maszyn do szycia.

Zwycięzcy w poszczególnych spotkaniach otrzymali nagrody. Organizacja sprawna. Zainteresowanie duże.

PIEKLA NOŻNA
GRUDZIADZ (maj). Towarzystwo mecz piłkarski pomiędzy grudziądzkimi drużynami Unii i Kolejarza zakończył się zwycięstwem Unii w stosunku 3:2 (0:1).

HOKEJ NA TRAWIE
GRUDZIADZ (maj). W meczu hokeja na trawie o mistrzostwo kl. A Spójnia (Grudz.) pokonała Unię (Włoc.) 3:0 (0:0). Bramki zdobyli: Karaszewski, Bestrzyński i jedna samobójcza.

**PEŁWACKIE ZAWODY O DRUŻYNOWE
MISTRZOSTWO POLSKI**
BYDGOSZCZ (maj). Na piwalni miejskiej odbyły się piyawackie korespondencyjne zawody o drużynowe mistrzostwo Polski, z udziałem miejscowego Kolejarza i Gwardii.

Wyniki techniczne: 100 m st. dow. — Gładkowski (Kol.) 1:18,0; 400 m st. dow. — Krieze (Kol.) 5:44,1; 200 m grzbiet. — Krieze (Kol.) 3:01,6 — jest to nowy rekord okręgu. 200 m kl. A — Kudzowski (Gw.) 3:12,1; 200 m kl. B — Pietryga (Kol.) 1:40,2; sztafeta 5x50 m grzbiet. — Kolejarz — 3:38,2; sztafeta 10x100 m st. kl. Kolejarz — 17:56,2; sztafeta 10x100 m st. dow. — Kolejarz — 12:10,2.

Młodziecy — 100 m st. dow.: Farny (Kol.) 1:41,0; 100 m kl. A — Michalski (Kol.) 1:54,3.

Kobiety — 100 m st. kl. A — Mrozówna (Kol.) 1:30,2 — nowy rekord okręgu. — 200 m st. kl. — Mrozówna (Kol.) 3:36,9; 400 m st. dow. — Postawianka (Kol.) 7:46,4; 100 m klas. B — Maternowska (Kol.) 1:39,8 — nowy rekord okręgu. — 200 m st. grzbiet. — Maternowska H. (Kol.) 3:47,2 — nowy rekord okręgu. Organizacja dobra.

TABELA WYGRANYCH 61 LOTERII

4 dzień ciągnięcia I-iej klasy

Table with lottery numbers and prizes. Columns include prize amounts (e.g., 1,000,000 zł) and winning numbers.

Dalszy ciąg wygranych sprawdzić w kolekturze.

Przemówienie Premiera Cyrankiewicza

(Ciąg dalszy ze strony 3)

Przemówienie Premiera Cyrankiewicza. Masy ludowe Niemiec, będzie w coraz większym stopniu...

Masy ludowe Niemiec, będzie w coraz większym stopniu... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

Masy ludowe Niemiec, będzie w coraz większym stopniu... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

CHOJNICZANKA - SPOJNIA (Kościelna)

CHOJNICZANKA - SPOJNIA (Kościelna). W towarzyskim meczu piłkarskim...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W ramach Czynu Lpceowego uczestnicy kursu...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

SPORT GKKF nagradza wybitnych sportowców i działaczy

WARSAWA. Z okazji Święta Odrodzenia Główny Komitet Kultury Fizycznej wyróżnił i nagrodził...

Helena Rakoczy (Włóknarz Kraków), która zdobyła mistrzostwo świata w gimnastyce...

W ramach Czynu Lpceowego uczestnicy kursu wykonali boisko do koszykówki dla młodzieży...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

Brodnica 458 (297), Włocławek m. 2.089 (1.227), Wąbrzeźno 313 (292), Tuchola 178 (196)...

WPLAW przez Bydgoszcz

Doroczny wyścig pływacki, organizowany przez redakcję „Gazety Pomorskiej”, spełnił całkowicie swoje zadanie...

Uczestnicy imprezy przemierzali przez miasto ze stadionu Związkowca, gdzie odbyło się oficjalne otwarcie wyścigu...

Przyniosły one nast. wyniki: dziewczęta 11-14 lat (400 m) - L. Mrałówna (Gw. Tor.) 4:50,2...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

PRACOWNICY POSZUKIWANI

Manicurystki, pedicurystki, fryzjerzy, fryzjerki, potrzebni do Szczecina, Mędzyszczyca, Swinoujścia...

SPRZEDAŻ

Sprzet strażacki według wzorów poleca St. Baczkowski S-ka, Łódź Sienkiewicza 34, (4674)

ZGUBY

Zgubiłam legitymację Zw. Zaw. Wąbrzeźno nr 063.390 - oddać Markowi S-ka, Łódź Sienkiewicza 34, (4674)

ROŻNE

Obelgę rzuconą na Marię Iwaszczenko odwołuję Z. Druel. (4725)

OGŁASZAJCIE SIĘ

w IKP

ODPOWIEDZI REDAKCJI

I Kunc (Szczecin). - Roman Jacobi starszy Cechu Rzem. Poligraficznych w Gdańsku...

Zakończenie centralnego kursu WF w Ustce

SZCZECIN. W Ustce zakończył się pierwszy turnus 2-tygodniowego centralnego kursu wychowania fizycznego...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła... W rzeczywistości, początkowo wódka nie szkodziła...

Nacisk Attlee'go

LONDYN (PAP). Na posiedzeniu parlamentarnej frakcji Labour Party premier Attlee zażądał, aby 23 deputowanych...

Leopold III przybył do Belgii

BRUKSELA (PAP). W czwartek na łącznym posiedzeniu obu Izb parlamentu belgijskiej uchwalona została ustawa o zakończeniu regencji księcia Karola...

Uchwała ta zapadła większością 198 głosów - partii katolickiej i 1 liberała - zdecydowanego royalisty...

Uchwała w sprawie powrotu króla Leopolda, przyjęta wbrew protestom belgijskiej klasy robotniczej i całej postępowej opinii publicznej...

Leopold III przybył do Belgii w sobotę.

HUMOR

Ona lubi, aby ja zawsze niecie prosić, nim zdecyduje się coś zagrać.